

Cafè de la Pista de la Unió del Casal Gelidenc

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer 11 de setembre, 10-20.
Alçada: 173

Coordenades:

Latitud: 41.441023350546
Longitud: 1.8642720580101
UTM Est (X): 405122
UTM Nord (Y): 4588339

Classificació

Número de fitxa 08091 - 104
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modernisme Popular
Segle XX
Any 1933
Autoria de l'element: Carlo Martínez (arquitecte) / Joaquim Mas (constructor)
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immobile / 8334-I / Aprovació definitiva comissió urbanisme / 29/01/2015 / DOGC / 05/06/2015 / POUM E1-34
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2617
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Lúdic/Cultural

Titularitat	Privada
Titular:	5284101DF0858S0001KD
Fitxes associades:	
<u>Unió del Casal Gelidenc (Societat Coral d'Artesans)</u>	
Autoria de la fitxa	Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa:	dj., 09/05/2024 - 14:29

Descripció

L'edifici presenta una estructura rectangular amb una coberta a dues aigües. Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya consta de dues plantes: la primera disposa de voltes fetes amb rajola, mentre que la segona té el sostre pla i inclou decoració de l'estil "art déco".

Un aspecte destacat de l'edifici és l'interior lluminós gràcies als grans finestrals a banda i banda. A la part esquerra de la façana, hi ha un balcó longitudinal on la barana exhibeix l'escut de Catalunya, un detall que es repeteix també en dues de les finestres dels altells, tot i que en una d'aquestes l'escut ha desaparegut.

La façana més interessant és la principal, on trobem la porta d'accés, que consta d'un gran portal central amb arc de mig punt i porta de vidre. La façana és llisa i només disposa d'una petita finestra sota el carener. El tester segueix el doble vessant de la coberta, i està embellit amb un acabat amb arc de mig punt a l'alçada del carener de la coberta. Per característiques arquitectòniques l'edifici s'assimila a una nau industrial dels anys 1930.

L'element més destacat del conjunt és el pati o perímetre que acompanya el recinte. Actualment, encara conserva la gran pista de ball, lleugerament rebaixada del nivell del terreny. Està degudament pavimentada. La pista està envoltada per una zona de taules arbrada amb moreres. L'últim element singular és la tribuna, central a la pista, on s'ubicaven les orquestres, grups o cobles per als concerts i dies de ball. Aquesta tribuna, coberta amb una petita teulada, té pintat el nom de la Unió del Casal Gelidenc.

Història

El Casal Gelidenc, hereu del grup del Centre Recreatiu i Cultural va engegar a partir de 1930 una campanya per la construcció del nou Cafè de la Pista del Casal Gelidenc i així poder deixar el local particular del carrer Major. L'edifici es va acabar l'any 1933. Als anys 1930 era palesa la rivalitat entre les dues entitats del moment: el Casal Gelidenc i la Societat Coral Artesans. Ambdues rivalitzaven per veure qui feia els actes més lluïts, malgrat que s'acabarien fusionant anys després, i s'ha convertit en el local que popularment es coneix Pista jardí. Per tal de finançar les obres es va fer una sèrie de participacions populars. Estaven signades pel president d'aquell any, Jaume Julià, el secretari Josep Valls i el tresorer Leonci Guilera. En les notes de crèdit hi figurava el fet que l'entitat estava legalment constituïda segons Estatuts i Reglament Interior, aprovats pel governador Civil de la Província, el 3 de febrer de 1930. Enric Carafí (1998) va recuperar aquesta informació pel seu llibre sobre l'entitat Societat Coral Artesans Agrupació Coral Intimitat (1897-1997) cent anys de música i cultura a Gelida.

L'obra de construcció del nou edifici va caure en mans de la nissaga de constructors Mas. Concretament, Joaquim Mas, qui l'any 1931 es va ocupar d'iniciar els treballs. En canvi l'arquitecte en aquest projecte va estar Josep Ros i Ros. El treball de Joan Rosselló i Raventós (1990) recull l'obra i l'activitat de la nissaga dels Mas, una família de paletes, constructors i arquitectes que han tingut una presència molt important en

la vida de Gelida durant els segles XIX i XX. La configuració de la Gelida moderna no seria la mateixa sense aquesta influència, la qual ha significat, entre altres aspectes, la introducció del Modernisme a Gelida, la construcció de molts edificis representatius i la redacció del primer Pla General d'Urbanisme a principis de 1980. Des de la primera meitat del segle XIX, els Mas han intervingut sense interrupció en el procés de construcció de la Gelida actual, amb dos-cents anys d'una activitat amb repercussió pública. L'herència constructiva de Mariano Mas va ser recollida pel seu hereu, Francisco Mas i Romana, que es va dedicar de ple a l'ofici de constructor de cases consolidant la nissaga al poble entre 1860 i 1886. La següent generació va bifurcar l'activitat de la família. L'hereu, Mariano Mas i Civil, es va mantenir a l'empresa familiar, mentre que el segon fill, Lluís Mas i Civil es va dedicar a la construcció de cases i va ser el primer Mas que es va decidir a projectar obertament. La fil·loxera i la crisi agrícola van centrar els germans Mas en el sector de l'estiueig a principis dels anys 1890. Després de la mort prematura de Lluís Mas, el seu germà gran, Mariano, va assumir el seu llegat. A poc a poc, el fill de Mariano, Joaquim Mas i Palau, es va incorporar al negoci, tal com el fill de Lluís, Delfí Mas i Valls. Així com la incorporació professional de Delfí Mas va ser molt ràpida, la llarga vida de Mariano Mas va determinar que durant molts anys les tasques d'aquest i les del seu fill se sobreposessin. El període d'influència de Joaquim Mas va ser entre 1925 i 1950, marcat pels seus inicis com a responsable més directe del negoci familiar. A partir de la construcció del funicular el 1924, el fenomen de l'estiueig va accelerar-se, i Joaquim Mas va continuar construint cases de renda, signades generalment per Ros i Ros. A partir del 1928, va iniciar els contactes amb l'arquitecte Carlos Martínez, col·laborant en el projecte del Casal Gelidenc el 1931.

Bibliografia

(1962). "Consideracions sobre la Societat "Union del Casal Gelidense"". Programa Festa Major 1962.

ALONSO, Gemma (2012). L'estiueig a Gelida 1880-1940. Anàlisi dels fons documentals i fotogràfics. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

CARAFÍ, Enric (1998). Societat Coral Artesans. Agrupació Coral Intimitat 1897-1997: cent anys de música i cultura a Gelida. Gelida.

ROSSELLÓ, Joan (2014). "Jaume Colomer Bertran, el paleta nou (1888-1962)". Programa Festa Major 2016, pp. 51-59.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)
[Programa de Festa Major 2016](#)

